

Asesiad ar ôl Ymgynghori o Effeithiau'r Taliadau Gwasanaethau Cymdeithasol

Y Cynnwys

Pennod 1. Y Cynnig	2
Pennod 2. Addaswydd o ran y Nodau Llesiant.....	2
Pennod 3. Arfarnu Cynaliadwyedd	5
Pennod 4. Yr Argymhelliad / Lliniaru	7
Pennod 5. Gwerthuso / Camau Dilynol.....	8

Pennod 1. Y Cynnig

Disgrifiad o'r Cynnig

Diben y newidiadau yw sicrhau bod ymagwedd gyson at godi tâl am wasanaethau fel sy'n ofynnol gan Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru) 2014 (y Ddeddf). Mae'r ddeddfwriaeth hon yn cynnwys nifer o drefniadau er mwyn diogelu buddiannau pobl sy'n byw ar arian bach. Hefyd rydym am sicrhau bod ymagwedd gyson at adennill y costau llawn mewn perthynas â'r holl wasanaethau y codir tâl amdanynt. Rydym yn cynnig cynyddu'r taliadau ac, mewn rhai achosion, eu rhoi ar waith am rai gwasanaethau.

Mae'r dudalen ganlynol gan Lywodraeth Cymru yn cynnwys cysylltiadau â'r deddfau a'r rheoliadau perthnasol:

<http://law.gov.wales/publicservices/social-care/Local-authority-responsibilities/Care-and-support-for-adults-and-children/charging-and-financial-assessment/?skip=1&lang=cy#/publicservices/social-care/Local-authority-responsibilities/Care-and-support-for-adults-and-children/charging-and-financial-assessment/?tab=overview&lang=cy>

Mae manylion llawn y newidiadau arfaethedig ar gael yn adroddiad y Cabinet ar 12^{fed} Mehefin 2017, y gellir ei ddarllen drwy ddilyn y ddolen gyswllt isod:

<http://vmmoderngov1:8070/ieListDocuments.aspx?CId=281&MId=4036&Ver=4&LLL=0>

Gellir darllen penderfyniad terfynol y Cabinet ar ôl yr ymgynghoriad drwy ddilyn y ddolen gyswllt isod:

[<http://XXXXXXX>]

Pennod 2. Addasrwydd o ran y Nodau Llesiant

Sir Benfro / Cymru Lewyrchus

Ni fydd y cynigion yn effeithio rhyw lawer ar y nod hwn. Mae'r rhan fwyaf o gleientiaid y Gwasanaethau Cymdeithasol yn derbyn pensiynau a/neu fudd-daliadau. Er bod y sector gofal yn gyflogwr o bwys yn lleol, ni fydd y cynigion yn effeithio'n uniongyrchol ar fusnesau gofal lleol.

Sir Benfro / Cymru Gydnerth

Mae'n annhebygol y bydd y cynigion yn effeithio ar y nod hwn.

Sir Benfro / Cymru Iachach

Mae'n annhebygol y bydd effaith sylweddol ar iechyd yr unigolion y bydd y newidiadau yn effeithio arnynt. Cydnabyddir bod posibilrwydd y bydd cynnydd yn y taliadau yn peri i rai pobl ymatal rhag defnyddio rhai o'r gwasanaethau. Fodd bynnag, gan fod y rhan fwyaf o'r bobl sy'n defnyddio ein gwasanaethau eisoes yn talu'r mwyafswm y mae eu hasesiad ariannol yn ei ganiatáu, ni ddisgwylir y bydd lleihad sylweddol o ran nifer y bobl sy'n defnyddio'r gwasanaethau, ac felly prin fydd yr effaith.

Mae'r tabl canlynol yn dangos rhai o'r gwasanaethau a ddarperir i bob categori o ddefnyddwyr. Mae gan bron dwy ran o dair o'r grŵp hwn Anabledd Corfforol a Synhwyraidd neu maent yn eiddil.

Categori'r Defnyddiwr Gwasanaeth	Cyfleoedd Dydd	Taliad Uniongyrchol	Gofal Cartref	Seibiant
Anabledd Corfforol a Synhwyrdd/ Eiddilwch	14%	9%	40%	1%
Anabledd Corfforol a Synhwyrdd/ Eiddilwch/Dementia	1%	1%	1%	0%
Anabledd Dysgu	12%	4%	0%	0%
Iechyd Meddwl/Dim Dementia	7%	1%	1%	0%
Iechyd Meddwl/Dementia	1%	0%	1%	0%
Arall	1%	1%	2%	0%

Sir Benfro / Cymru sy'n Fwy Cyfartal

Mae'r rheoliadau codi tâl yn rhoi ystyriaeth i allu unigolyn i dalu am ofal a chymorth. Bydd y gofal a'r cymorth hwn wedi ei glustnodi drwy asesiad o anghenion yr unigolyn.

Mae'r rheoliadau yn pennu terfynau a diystyriadau sy'n caniatáu costau byw cyffredin ac sy'n sicrhau y defnyddir dim ond yr incwm mwyaf perthnasol wrth benderfynu faint y gall unigolyn ei dalu am wasanaethau. Er enghraifft rydym yn diystyru swm llawn yr elfen symudedd o'r Lwfans Byw i'r Anabl neu'r elfen symudedd o incwm y Taliad Annibyniaeth Personol.

Os yw defnyddiwr gwasanaeth yn gwrthod rhoi manylion ei amgylchiadau ariannol personol, codir y tâl wythnosol mwyaf yn awtomatig am wasanaethau dibreswyl. Yn 17/18 mae hyn yn £70.00. Llywodraeth Cymru sy'n pennu'r swm hwn.

Mae gan bob un sydd wedi cael asesiad ariannol hawl i apelio ynghylch y tâl a aseswyd. Mae ein proses apelio ynghylch codi tâl yn cydymffurfio â'r Ddeddf ac yn defnyddio ymagwedd fwy personol at ddadansoddi amgylchiadau ariannol unigolyn.

Er mwyn deall effaith bosibl y newidiadau ar y bobl sy'n derbyn gwasanaethau dibreswyl, bu inni ddadansoddi 1,421 o gofnodion. Dangosodd hyn fod posibilrwydd y byddid yn codi mwy ar ychydig yn llai na 10% (139) o'r defnyddwyr o ganlyniad i'r newidiadau. O blith y 1,421 mae 627 nad ydynt yn talu DIM o ganlyniad i'w hasesiad, ac mae 395 sydd eisoes yn talu'r mwyafswm wythnosol o £70.00. O ran y 260 arall, yr unig bryd y bydd cynnydd o ran eu tâl, hyd at fwyafswm o £70, yw os bydd eu hincwm yn cynyddu – ac, oherwydd y bydd unrhyw gynnydd o ran incwm yn cydbwysu'r tâl, nid oes effaith.

Codir tâl cyfradd safonol am y gwasanaeth pryd ar glud, ac mae'r tâl hwn yn ychwanegol at y rhai a gwmpesir gan y rheoliadau codi tâl uchod. Mae'r cynnydd o 0.43c o ran y tâl pryd ar glud yn cyfateb i £3.01 yr wythnos i unigolyn sy'n cael pryd bob dydd.

Mae'r tabl isod yn dangos faint y gallai pobl ddisgwyl ei dalu os cynyddir y taliadau yn unol â'r cynigion. Ni fydd dim cynnydd yn achos y rhan fwyaf o bobl sy'n cael gofal cartref, gofal dydd, taliadau uniongyrchol a seibiant. Mae'n bosibl y bydd cynnydd o lai na £1 yr wythnos yn achos cyfran fechan o'r bobl, a bydd cynnydd cymharol sylweddol o fwy na £3.00 yr wythnos yn achos nifer bach iawn o bobl.

Categori cynnydd o ran tâl	Amcangyfrif o gyfanswm cynnydd y taliadau wythnosol o ganlyniad i'r cynigion				
	<i>Dim cynnydd</i>	<i>Llai na £1</i>	<i>£1 hyd at £1.99</i>	<i>£2 hyd at £2.99</i>	<i>£3 a mwy</i>
Dim cynnydd	23%	9%	0%	0%	1%
Cynnydd, ond llai na £5.00	1%	0%	0%	0%	0%
Cynnydd rhwng £5.00 a £9.99	1%	1%	0%	0%	0%
Cynnydd o £10	3%	4%	0%	0%	0%
Y cynnydd heb fodel	12%				

	Amcangyfrif o gyfanswm cynnydd y taliadau wythnosol o ganlyniad i'r cynigion				
	<i>Dim cynnydd</i>	<i>Llai na £1</i>	<i>£1 hyd at £1.99</i>	<i>£2 hyd at £2.99</i>	<i>£3 a mwy</i>
Pryd ar Glud		41%	1%	0%	1%

Gellir crynhoi'r effaith debygol ar nodweddion gwarchoddedig fel a ganlyn:-

	Cadarnhaol:	Niwtral:	Negyddol:
Pobl ifanc		X	
Pobl hŷn			Cyfyngedig
Pobl anabl			Cyfyngedig
Ailbennu rhywedd		X	
Priodasau a phartneriaethau sifil		X	
Beichiogrwydd a mamolaeth		X	
Hil		X	
Crefydd neu gred		X	
Rhyw		X	
Cyfeiriadedd rhywiol		X	

Fel y crybwyllwyd uchod, bydd defnyddio asesu ariannol a chymhwyso'r mwyafswm wythnosol yn cyfyngu ar yr effaith.

Cymru o Gymunedau Cydlynus

Mae'r cynnig yn unol â'r Ddeddf, sef helpu unigolion i gynnal eu hannibyniaeth yn eu cymunedau eu hunain.

Sir Benfro / Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu

Mae'n annhebygol y bydd effaith ar y modd y mae'r Cyngor yn gweithredu Safonau'r Gymraeg, nac ar hyrwyddo'r Gymraeg.

Sir Benfro / Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang

(Ystyried a yw gweithredoedd yn cyfrannu'n gadarnhaol at les byd-eang, e.e. newid hinsawdd). Mae'n annhebygol y bydd yn cyfrannu at y nod hwn.

Pennod 3. Arfarnu Cynaliadwyedd

Y Cyfnod Hir

Bydd gweithredu'r taliadau diwygiedig/newydd yn cyfrannu at gost gynyddol darparu gofal cymdeithasol yn awr ac yn y dyfodol.

Atal

Mae'r system asesu ariannol yn galluogi cwsmeriaid sydd ag incwm bach i gael y gofal sydd ei angen arnynt. Mae adennill costau drwy daliadau am wasanaethau yn ategu ein hymagwedd at ddarparu gwasanaethau ataliol.

Integreiddio

Mae'r cynigion yn gyson â'r strategaeth gorfforaethol ynghylch creu incwm ac adennill costau llawn.

Cydweithio

Bydd y newidiadau arfaethedig i'r taliadau uniongyrchol ac o ran Lleoli Oedolion/Cysylltu Bywydau yn golygu ein bod yn unol â'r strategaeth ranbarthol.

Cynnwys Pobl

Mae'r holl gwsmeriaid, gofalwyr, darparwyr trydydd sector a phartneriaid amlasiantaeth wedi cael cyfle i roi sylwadau. Wrth reswm mae pobl yn poeni ynghylch unrhyw gynnydd o ran y taliadau, gan deimlo bod pwysau o bosib ar eu cyllid. Fodd bynnag, bydd y cynnydd blynyddol o ran budd-daliadau a phensiynau yn lleddfu cryn dipyn ar yr effaith hon.

Mae crynodeb o'r ymgynghoriad isod, a gellir darllen yr adroddiad llawn drwy ddilyn y ddolen gyswllt isod:

<http://vmmoderngov1:8070/ieListDocuments.aspx?CId=281&MId=4046&Ver=4&LLL=0>

Dadansoddiad Cyffredinol o'r Ymgynghoriad

Mae rhestr isod o'r prif ganlyniadau a themâu, ac mae dadansoddiad llawn o'r ymatebion ar gael. Cafwyd 669 o ymatebion i'n holiadur, ac roedd ychydig dros hanner y rhain gan gwsmeriaid Cymorth Cartref ac yn y Gymuned. Hefyd cynhaliwyd chwe chyfarfod yn y gymuned, yn ogystal â chyfarfod ychwanegol gan Bobl yn Gyntaf Sir Benfro. Fodd bynnag prin iawn oedd y bobl a ddaeth i'r cyfarfodydd, gyda llai na phump yn bresennol mewn pum cyfarfod.

Cafwyd 14 (2%) o ymatebion Cymraeg.	Gofynnwyd am 27 o fersiynau Saesneg gan bobl oedd wedi nodi taw Cymraeg oedd eu dewis.
A ydych chi, neu'r sawl	Roedd y rhan fwyaf a dderbyniai ofal cartref a gofal yn y

sy'n cael gofal gennych, yn derbyn y gwasanaeth hwn?	gymuned wedi dweud eu bod yn derbyn y gwasanaeth. Ar gyfartaledd dywedodd 59% o'r ymatebwyr nad oeddynt yn defnyddio'r gwasanaeth.
A ydych chi, neu'r sawl sy'n cael gofal gennych, yn talu cyfraniad am y gwasanaeth hwn?	Barnai'r rhan fwyaf o'r ymatebwyr (53%) nad oedd y cwestiwn hwn yn berthnasol. Dim ond 10% a ddywedodd eu bod yn talu cyfraniad.
Os newidiwn ni'r tâl, a fyddwch yn dal i ddefnyddio'r gwasanaeth?	O blith yr ymatebwyr oedd yn cael gofal cartref a gofal yn y gymuned, dim ond 21% a ddywedodd na fyddent yn dal i ddefnyddio'r gwasanaeth, a dywedodd 79% y byddent yn dal i ddefnyddio'r gwasanaeth/eu bod yn ansicr/neu nad oedd y cwestiwn yn berthnasol.
Dywedwch wrthym a yw newid y tâl yn dderbyniol.	Dywedodd 69% o'r holl ymatebwyr nad oeddynt yn sicr bod newid y taliadau yn dderbyniol, a dywedodd 31% fod hynny'n dderbyniol/annderbyniol/heb fod y naill na'r llall.
Cyflwyno codi llog ar daliadau gohiriedig. Hefyd gofynnwyd i'r ymatebwyr a oeddynt yn barnu bod cyflwyno'r tâl hwn yn dderbyniol.	Mae defnyddwyr gwasanaeth sydd ag eiddo ac sy'n mynd i gartref gofal yn gallu dewis ystyried tâl gohiriedig ac nid oes yn rhaid iddynt gytuno. Bydd unigolyn sy'n gwrthod neu nad yw'n gymwys, yn dal i gael ei asesu, a bydd yn gorfod talu tuag at y gofal a gaiff. Os bydd yr unigolyn hwn yn peidio â thalu tâl, gall pridiant cyfreithiol fod yn ddewis fel rhan o'r broses Adennill Dyled. Dywedodd 54% nad oedd y cwestiwn hwn yn berthnasol, ac mae hynny'n ddealladwy gan fod y rhan fwyaf o ddefnyddwyr ein gwasanaethau yn cael gwasanaethau yn eu cartrefi eu hunain. Dywedodd 31% y byddai codi llog yn peri iddynt beidio â chyflwyno cais am dâl gohiriedig. Roedd 61% yn ansicr, ac roedd 28% yn barnu bod hyn yn annderbyniol.
A yw hi'n dderbyniol i gynyddu'r taliadau yn flynyddol?	Dywedodd 24% fod cynnydd blynyddol yn dderbyniol, roedd 41% yn ansicr, a dywedodd 36% fod hyn yn annderbyniol/heb fod y naill na'r llall.
Awgrymiadau ynghylch ffyrdd eraill o fynd i'r afael â'r costau cynyddol sydd ynghlwm wrth ddarparu'r gwasanaethau.	Dim ond 25% gynigiodd awgrymiadau ynghylch ffyrdd eraill o fynd i'r afael â'r costau cynyddol, ac o blith yr ymatebwyr hynny dywedodd 34% y dylai'r Cyngor wneud arbedion effeithiolrwydd/dod o hyd i'r arian mewn man arall, ac roedd 21% yn barnu bod y cyfrifoldeb mewn man arall, gan gynnwys gan y llywodraeth yn ganolog.
Yr ymatebion ansoddol cyffredinol i effaith y newidiadau arfaethedig.	Roedd y rhan fwyaf o'r ymatebwyr yn barnu y byddai'r newidiadau yn gwasgu arnynt yn ariannol. Dywedodd rhai nad oedd braidd dim dewis ganddynt ynghylch parhau â'r gwasanaethau dan sylw. Dywedodd cyfran fechan na fyddai dim neu braidd dim effaith. Dadansoddiad o'r Effaith Dadansoddwyd effaith y newidiadau arfaethedig ar ôl yr ymgynghoriad ar 1,421 o bobl oedd wedi cael asesiad cyfredol o ran y taliadau. Byddai cynnydd o ran y taliadau am ofal yn effeithio ar 139 (10%) yn unig. Y rheswm dros hyn yw bod eu hincwm asesadwy yn fwy na'r tâl asesadwy ar hyn o bryd. Bydd y cynnydd blynyddol o ran budd-daliadau a phensiynau yn lleddfu cryn dipyn ar yr effaith hon.

Casgliadau'r Dadansoddiad

- Yn gyffredinol ymatebodd 21% i'r ymgynghoriad, sy'n unol â'r disgwyliadau ar gyfer y math hwn o arolwg.
- Mae'r rheoliadau codi tâl ar gyfer y gwasanaethau cymdeithasol yn gymhleth. Efallai taw'r prif gasgliad yn sgil yr ymgynghoriad yw bod mwy na dwy ran o dair o'r ymatebwyr yn ansicr ynghylch a oedd cynyddu'r taliadau yn dderbyniol.
- Mae llawer o'r rhai a ymatebodd i'r ymgynghoriad yn barnu y bydd y taliadau yn peri gwasgfa ychwanegol ar eu sefyllfa ariannol bersonol.
- Mae'n bosibl y bydd taliadau nifer bychan o bobl (139) yn cynyddu. Fodd bynnag bydd y prosesau asesiadau ariannol ac apeliadau ynghylch taliadau gofal yn lleihau'r effaith.
- Hefyd dylai cynnydd blynyddol budd-daliadau a phensiynau gydbwysu'r cynnydd o ran y taliadau.

Ar y cyfan, ar sail tystiolaeth yr ymgynghoriad a'r Asesiad o'r Effeithiau, ymddengys ei bod yn annhebygol y bydd gweithredu'r taliadau diwygiedig/newydd yn effeithio mewn modd anfanteisiol ar bobl agored i niwed.

Sylwadau gan yr Ymatebwyr
Os na fydd fy mam yn gallu ymdopi â'r swm ychwanegol, bydd rhagor o bwysau arnaf i, gan mai fi yw'r unig aelod o'r teulu sy'n gofalu amdani.
Does neb yn hoffi gweld costau'n cynyddu! Mae £16.00 yr awr yn iawn gen i, ond byddwn yn pryderu am y taliadau petai'r swm yn dal i gynyddu o flwyddyn i flwyddyn.
Dim o gwbl gan fy mod yn talu'r mwyafswm, sef £70 yr wythnos, eisoes.
Mae'r Llywodraeth yn darparu budd-daliadau i helpu pobl anabl i fyw o ddydd i ddydd – a roddir ystyriaeth i'r gost hon mewn perthynas â'r budd-daliadau?

Pennod 4. Yr Argymhelliad / Lliniaru

Dylai'r asesiad ariannol, y rheoliadau codi tâl, y mwyafswm wythnosol, a'r broses apelio ynghylch taliadau sicrhau mai bach fydd yr effaith ar y rhai y gallai'r newidiadau effeithio arnynt. Gweithredir y tri chynntaf hyn mewn modd strwythuredig, ond mae'r broses apelio ynghylch taliadau yn asesiad mwy unigol o amgylchiadau'r unigolyn a gallu'r unigolyn i dalu.

Mae canlyniadau'r holiadur yn awgrymu bod posibilrwydd bod y rhan fwyaf o'r cwsmeriaid gofal cymdeithasol yn ansicr ynghylch sut mae'r rheoliadau codi tâl yn gweithio. Mae'n bosibl bod angen gwneud rhagor o waith o ran esbonio sut mae'r rhain yn gweithio.

Y Nod	Sut y bydd y Cynnig yn Hyrwyddo'r Nodau Llesiant
Sir Benfro / Cymru Lewyrchus	Bydd unrhyw effaith yn fach iawn
Sir Benfro / Cymru Gydnerth	Bydd unrhyw effaith yn fach iawn
Sir Benfro / Cymru Iachach	Mae potensial i hyrwyddo hyn, ac mae angen rhoi sylw i hyn yng nghyswllt ehangach y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)
Sir Benfro / Cymru sy'n Fwy Cyfartal	Mae potensial i hyrwyddo hyn, ac mae angen rhoi sylw i hyn yng nghyswllt ehangach y Ddeddf Gwasanaethau Cymdeithasol a Llesiant (Cymru)

Cymru o Gymunedau Cydlynus	Bydd unrhyw effaith yn fach iawn
Sir Benfro / Cymru â Diwylliant Bywiog lle mae'r Gymraeg yn Ffynnu	Bydd unrhyw effaith yn fach iawn
Sir Benfro / Cymru sy'n Gyfrifol ar Lefel Fyd-eang	Bydd unrhyw effaith yn fach iawn

Datblygu Cynaliadwy

Bydd peidio â gweithredu'r newidiadau yn cyfyngu ar gomisiynu gwasanaethau ataliol cynaliadwy.

Un o'r prif faterion i'w hystyried yw effaith costau cyfle ar wasanaethau eraill y Cyngor yn sgil peidio â chynyddu'r taliadau gofal cymdeithasol. Yn wir gallai'r costau cyfle ehangach hyn effeithio'n llawer mwy ar genedlaethau'r dyfodol.

Cynyddwyd y mwyafswm wythnosol o £60 yn 2016/17 i £70 yn 2017/18. Fel y crybwyllwyd eisoes, mae'n bosibl y bydd y newidiadau arfaethedig yn effeithio ar 139 o ddefnyddwyr yn unig sydd, ar hyn o bryd, yn talu llai na'u hincwm asesadwy net. Gellid lleihau'r effaith ar y defnyddwyr hyn ar lefel unigol fel rhan o'r broses apelio ynghylch taliadau.

Dylai'r asesiad ariannol, y rheoliadau codi tâl, y mwyafswm wythnosol, a'r broses apelio ynghylch taliadau sicrhau mai bach fydd yr effaith ar y rhai y gallai'r newidiadau effeithio arnynt. Gweithredir y tri chyntaf hyn mewn modd strwythuredig, ond mae'r broses apelio ynghylch taliadau yn asesiad mwy unigol o amgylchiadau'r unigolyn a gallu'r unigolyn i dalu.

Pennod 5. Gwerthuso / Camau Dilynol

Gwerthuso ar ôl Gweithredu

Cwblheir hyn ar ôl gweithredu'r cynnig.